

Brussel, **XXX**
[...](2023) **XXX** final

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE

Burgerverslag

bij

Voorstel voor een aanbeveling van de Raad

"Europa in beweging" - mogelijkheden voor leermobiliteit voor iedereen

{COM(2023) 719 final} - {SWD(2023) 719 final}

1. Inleiding	2
2. Burgerverslag van het burgerpanel van de Europese Commissie over leermobiliteit	3
2.1. Het panel	3
2.2. De aanbevelingen	3
2.3. Volgende stappen	4
Bijlage 1: Definitieve aanbevelingen van het Europees burgerpanel over leermobiliteit	6

1. INLEIDING

Dit werkdocument van de diensten van de Commissie vergezelt het voorstel van de Commissie voor een aanbeveling van de Raad “Europa in beweging” — mogelijkheden voor leermobiliteit voor iedereen” en omvat het burgerverslag van het burgerpanel van de Europese Commissie over leermobiliteit. De bijlage bevat de 21 definitieve aanbevelingen van de burgers uit de werkzaamheden van het burgerpanel.

2. BURGERVERSLAG VAN HET BURGERPANEL VAN DE EUROPESE COMMISSIE OVER LEERMobiliteit

Naar aanleiding van de slotaanbevelingen van de Conferentie over de toekomst van Europa heeft de Commissie in haar mededeling “Van visie tot concrete actie” (van 17 juni 2022) toegezegd burgerpanels de mogelijkheid te bieden om voorafgaand aan bepaalde belangrijke voorstellen bijeen te komen en beleidsaanbevelingen te doen.

De derde ronde van deze **nieuwe generatie van burgerpanels**¹, over het onderwerp **leermobiliteit**, werd tussen 5 maart 2023 en 30 april 2023 georganiseerd door het directoraat-generaal Onderwijs, Jongerenzaken, Sport en Cultuur, in samenwerking met het directoraat-generaal Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie en het directoraat-generaal Communicatie.

Het panel was samengesteld op basis van voorbereidend werk voor het **voorstel voor een aanbeveling van de Raad over leermobiliteit, om de Commissie te informeren over het standpunt van de burgers** en om hun aanbevelingen te verzamelen.

2.1. Het panel

Het panel **bestond uit** een willekeurige selectie van 142 burgers die de diversiteit van de EU op het gebied van leeftijd, geslacht, sociaal-economische achtergrond, opleiding en geografische herkomst (nationaliteit en woonachtig in stedelijke gebieden of op het platteland) weerspiegelde. De burgers kwamen gedurende drie weekends samen om aanbevelingen te formuleren over hoe de Europese Unie mogelijkheden voor leermobiliteit voor iedereen beschikbaar kan stellen.

Zij werden **bijgestaan** door professionele gespreksleiders en facilitators, deskundigen van de Commissie en een kenniscomité met externe deskundigen.

De besprekingen van het panel waren toegespitst op de vaststelling van doelgroepen voor leermobiliteit en van uitdagingen en belemmeringen voor de toegang tot leermobiliteit. De burgers wisselden ideeën en standpunten uit over hoe zij deze belemmeringen konden overwinnen en legden ze vast in eindaanbevelingen.

2.2. De aanbevelingen

Tijdens drie sessies in het panel over leermobiliteit toonden de burgers zich **zeer betrokken en geëngageerd** om aanbevelingen uit te werken om mogelijkheden voor leermobiliteit voor iedereen toegankelijk te maken. Zij stelden tientallen vragen om beter te begrijpen hoe de bestaande leermobiliteitsprogramma's, met name het programma Erasmus+, werken en wat de belangrijkste belemmeringen en stimulansen voor leermobiliteit zijn. De vragen werden door deskundigen beantwoord. Tussen de sessies door gingen veel burgers dieper in op de kwestie leermobiliteit, onder meer door contact op te nemen met hun lokale gemeenschap, scholen en andere onderwijsinstellingen.

De 21 aanbevelingen van het panel die in de bijlage zijn opgenomen, vormen de basis voor een brede aanpak van de bevordering van leermobiliteit door de lidstaten en de Commissie. In vijf aanbevelingen wordt het belang van **inclusieve onderwijs- en opleidingsstelsels** benadrukt,

---

¹ Er vonden in 2023 nog twee andere burgerpanels plaats, respectievelijk over voedselverspilling en virtuele werelden.

evenals de noodzaak dat alle betrokken partijen ertoe bijdragen dat alle burgers kunnen profiteren van de voordelen van een Europa zonder grenzen, ongeacht hun leeftijd, onderwijsniveau, achtergrond en financiële draagkracht. Specifieke inclusiemaatregelen worden beschouwd als een belangrijke stimulans voor **een ruimere en diversere deelname** aan programma's voor leermobiliteit.

Tijdens de besprekingen benadrukten de burgers dat met name volwassen en kansarme lerenden onvoldoende op de hoogte zijn van de voor hen beschikbare mogelijkheden voor leermobiliteit. Daarom werd in vijf aanbevelingen benadrukt hoe belangrijk het is dat men lerenden van alle leeftijden, ook kansarme lerenden, **bereikt en doelgerichte informatie verstrekt** op het niveau dat het dichtst bij hen ligt. In vier aanbevelingen wordt ook veel belang gehecht aan het verbeteren van **het leren van talen**, onder meer via het gebruik van nieuwe technologieën, als belangrijke stimulerende factor voor leermobiliteit.

Drie aanbevelingen hebben betrekking op de **leermobiliteit van werknemers**, en de overige vier aanbevelingen gaan over de erkenning van de **rol van onderwijsactoren** bij de organisatie van leermobiliteit; **een diepere integratie van de sector beroepsonderwijs en -opleiding** in de hele EU; een **groenere leermobiliteit** en een **evenwichtigere verdeling van bestemmingen voor leermobiliteit**.

2.3. Volgende stappen

In het voorstel van de Commissie voor een aanbeveling van de Raad is rekening gehouden met de aanbevelingen van het burgerpanel. Het doel van het voorstel is **de reikwijdte van mogelijkheden voor leermobiliteit uit te breiden** naar lerenden, onderwijsactoren en personeel van alle leeftijden in het schoolonderwijs, jongerenuitwisselingen in beroepsonderwijs en -opleiding, hoger onderwijs en volwassenenonderwijs, en hun overgang naar de arbeidsmarkt en hun arbeidsmobiliteit te ondersteunen. Het voorstel is ook **sterk toegespitst op inclusieve mobiliteit**. Het sluit dan ook goed aan bij de aanbevelingen van de burgers, met name over de uitbreiding van mogelijkheden voor leermobiliteit voor mensen van alle leeftijden en uit alle sociaal-economische groepen, over de bevordering van non-discriminatie en over de verzekering van financiële steun op maat. In het kader van Erasmus+ zijn er weliswaar al mogelijkheden voor leermobiliteit voor deze groepen en specifieke inclusiemaatregelen voor mensen met minder kansen, maar met dit voorstel streeft de Commissie ernaar alle lerenden nog meer mogelijkheden te bieden binnen een ruim aanbod van programma's voor leermobiliteit over de grenzen heen.

In het voorstel van de Commissie wordt ook benadrukt dat het belangrijk is **het leren van talen** in alle stadia van onderwijs en opleiding **te versterken** om de mogelijkheden voor leermobiliteit te vergroten. Zo is tegemoetgekomen aan de aanbeveling van het burgerpanel over een meertalig leven in Europa.

De Commissie wil ook werk maken van de door de burgers aanbevolen **versterking van gerichte en tijdige informatie**, onder meer door de lidstaten aan te moedigen personen aan te wijzen die leermobiliteit promoten. Het voorstel sluit dan ook goed aan bij de aanbevelingen van de burgers over informatiecentra en diensten, over ambassadeurs voor een mobieler Europa en over mentoren voor een betere ontvangst in het land van bestemming.

Aansluitend bij de aanbeveling van het burgerpanel over de erkenning van de rol van onderwijsactoren bij leermobiliteit is de Commissie van plan **het werk van personeel dat projecten voor leermobiliteit voorbereidt en uitvoert, beter te erkennen en te belonen**. Het voorstel van de Commissie is er ook op gericht **leermobiliteit ecologisch duurzamer te maken**, onder meer door de lidstaten aan te moedigen om reizen met duurzamere

vervoermiddelen van en naar bestemmingen voor leermobiliteit en tijdens de mobiliteitsperiode, integraal deel te laten uitmaken van de leermobiliteit.

Enkele van de aanbevelingen van het panel worden ook minstens gedeeltelijk behandeld in **Erasmus+ en in andere EU-programma's voor de periode 2021-2027**. Wat bijvoorbeeld de aanbeveling over “leermobiliteit voor gezinnen mogelijk maken” betreft, verstrekken sommige nationale agentschappen van Erasmus+ studenten met kinderen extra steun bovenop de individuele beurs. **Online taalondersteuning** is beschikbaar voor alle deelnemers aan mobiliteitsactiviteiten in het kader van Erasmus+ en het Europees Solidariteitskorps. **ALMA**, dat door het Europees Sociaal Fonds Plus wordt gefinancierd, biedt kansarme jongeren tussen 18 en 29 jaar **werkervaring onder toezicht in een andere EU-lidstaat**.

De Commissie is voornemens **op de onderwijstop op hoog niveau** op 30 november een **feedbackevenement te houden om deelnemers aan het burgerpanel op de hoogte te brengen van het gevolg dat aan hun aanbevelingen is gegeven**.

**BIJLAGE 1: DEFINITIEVE AANBEVELINGEN VAN HET EUROPEES BURGERPANEL OVER
LEERMOBILITEIT**

Afwijzing van aansprakelijkheid: De standpunten in dit verslag zijn niet de standpunten van de Europese Commissie maar van de burgers die aan het panel hebben deelgenomen. Het kan in geen geval worden beschouwd als het officiële standpunt van de Commissie of haar diensten.

Aanbeveling 1

Een voertaal (lingua franca) als instrument voor leermobilititeit

Het Engels is een gevestigde voertaal binnen de EU. Deze taal is een eenvoudig en gemeenschappelijk communicatiemiddel. De EU moet daarom de lidstaten aanbevelen het Engels als eerste vreemde taal te onderwijzen. De EU moet de lidstaten helpen bij het opzetten, subsidiëren en financieren van programma's voor mensen die Engels willen leren. Deze programma's moeten zowel op als buiten school worden ondersteund. Goedkope cursussen Engels moeten buiten school worden aangeboden aan mensen van alle leeftijden. Het programma moet goed onder de aandacht worden gebracht en mensen motiveren om Engels te leren.

Motivering

Een gemeenschappelijke voertaal maakt uitwisselingen tussen naties en culturen gemakkelijker. Dit is niet in strijd met een meertalig Europa. Engels kan eenvoudig worden geleerd en wordt reeds door veel mensen, en met name door jongeren, gesproken.

Aanbeveling 2

Een meertalig leven in Europa

De vele talen van de EU zijn een van haar geweldige kenmerken. Het leren van talen verruimt de geest. Daarom pleiten we voor de ondersteuning van multinationale en meertalige projecten. Niet alleen op school, maar ook daarbuiten. Dit kan worden uitgevoerd door middel van steun voor uitwisselingen, met name van leraren en stagiairs. Mensen moeten worden aangemoedigd om gebruik te maken van leermobiliteit. Deze projecten moeten gericht zijn op deelnemers van uitwisselingen, en met name op leraren en stagiairs die gebruikmaken van leermobiliteit. Eén manier om mensen te motiveren tot het leren van meer talen is door EU-financiering te verstrekken. Informatie over bestaande en mogelijke projecten moet beter onder de aandacht worden gebracht en verstrekt.

Motivering

Leraren moeten hun horizon kunnen verbreden door middel van ervaringen met leermobiliteit en deze ervaringen kunnen delen wanneer zij terugkeren naar hun eigen school. Met een deelname aan leermobiliteit wordt een sterke basis voor taalonderwijs gecreëerd. Wanneer je veel talen spreekt, is het eenvoudiger om verschillende landen en culturen te leren kennen. Zo wordt het waarschijnlijker dat deelnemers de diversiteit van Europa ervaren. Goedkope en gemakkelijk toegankelijke programma's kunnen mensen van alle leeftijden steunen en motiveren om meer talen te leren.

Aanbeveling 3

Uitbreiding van bestaande programma's voor leermobiliteit voor mensen van alle leeftijden en uit alle sociaal-economische groepen

We bevelen de EU aan te voorzien in een kader voor regelingen voor leermobiliteit voor mensen van alle leeftijden. Dit kan gericht zijn op mensen of groepen die interesse hebben in leermobiliteit, maar die geen deel uitmaken van een formele instelling. Hiertoe behoren onder meer werklozen, werkzoekenden of mensen uit lagere sociaal-economische groepen. Het kader moet echter niet tot deze groepen worden beperkt.

Bestaande programma's, zoals het Europees Solidariteitskorps of DiscoverEU, moeten worden uitgebreid tot mensen van alle leeftijden en worden bevorderd via een platform. Idealiter moeten mensen die gebruikmaken van leermobiliteit de mogelijkheid hebben om in een privé-accommodatie te verblijven. Zo blijven de kosten laag en wordt gezorgd voor een nauwere band met en kennis van andere culturen en talen. Alle EU-burgers moeten zich voor dit programma kunnen aanmelden. Zij moeten zich per geval kunnen aanmelden, waarbij zij hun leerdoelstellingen duidelijk vermelden.

Motivering

Op deze manier worden de Europese identiteit en de gemeenschappelijke normen en waarden in alle lagen van de samenleving versterkt. Met name mensen die vanwege hun achtergrond weinig steun van familie of de maatschappij hebben ontvangen, kunnen andere culturen van dichtbij leren kennen en een beter begrip van andere culturen krijgen door middel van een uitgebreid programma.

Aanbeveling 4

Een diepere integratie van de sector beroepsopleiding in de hele EU bevorderen

We bevelen de Europese Unie aan te voorzien in een beter systeem van stimulansen voor actoren in de sector beroepsopleiding om de kennis van en toegang tot bestaande mogelijkheden te bevorderen. Deze actoren zijn onder meer scholen voor beroepsopleiding, stagiairs, ambachtsverenigingen en sectorale organen zoals nationale kamers van koophandel en industrie.

Om te zorgen voor een beter systeem van stimulansen, moeten de bestaande kenniscentra voor beroepsopleiding zichtbaarder zijn en leermobiliteit sterker bevorderen. De bovengenoemde actoren moeten een dieper geïntegreerd netwerk creëren om belemmeringen voor de toegang weg te nemen en de kwaliteit van beroepsopleidingen te verbeteren.

Motivering

We willen de kwaliteit van het Europese beroepsonderwijs verbeteren, met name op belangrijke prioritaire gebieden zoals de groene transitie, IT-beveiliging, nutsvoorzieningen en gezondheidszorg. Door een vast en praktisch netwerk vast te stellen zouden kleinere ondernemingen daarnaast ook een betere toegang tot leermobiliteit hebben. Zo zou bovendien de kwaliteit van beroepsopleidingen worden gehandhaafd. De uitvoering van deze aanbeveling zou daarnaast het algemene vaardighedeniveau in de EU verbeteren en een soort “brain gain” in de lidstaten creëren.

Aanbeveling 5

Leermobiliteit voor gezinnen mogelijk maken

We bevelen de EU aan een proefprogramma voor intergenerationele leermobiliteit vast te stellen dat het mogelijk maakt dat verschillende gezinsleden samen gebruikmaken van mobiliteit, waarmee familieverhoudingen in aanmerking worden genomen.

We bevelen de start van een nieuw proefproject aan, eventueel in het kader van een bestaand programma, waarmee rekening wordt gehouden met mensen die kinderen hebben. De kosteneffectiviteit van het proefproject moet worden geëvalueerd om te besluiten of het moet worden uitgebreid.

Motivering

Met deze maatregel wordt de intergenerationele dialoog in de EU aangemoedigd als onderdeel van haar programma's voor mobiliteit. Daarnaast wordt de toegang tot mobiliteit voor mensen met jonge kinderen vergemakkelijkt. Met deze oplossing kunnen schoolkinderen en ouders bij mobiliteit worden betrokken: kinderen kunnen naar school gaan en ouders kunnen deelnemen aan volwassenenonderwijs.

Aanbeveling 6

EU-programma ter bevordering van hybride leermobiliteitsmodellen voor werknemers

We bevelen de ontwikkeling van een EU-programma aan ter bevordering van hybride leermobiliteitsmodellen voor werknemers.

Werknemers kunnen via het programma cursussen op verschillende studiegebieden volgen. De cursussen van het programma moeten binnen maximaal zes maanden worden afgerond. De cursussen kunnen specifiek verband houden met taal, maar ook onderwerpen betreffen in verband met de beroepen van de werknemers. Door middel van dergelijke cursussen kunnen werknemers een hoger vaardigheidsniveau behalen in hun gekozen beroep, waarbij ook praktische ervaring wordt opgedaan. Werknemers kunnen een deel van de opleiding online afronden en het andere deel in het buitenland. Om dit te doen gaan zij naar onderwijsinstellingen in het buitenland, zoals universiteiten, plaatselijke educatieve centra of centra voor beroepsopleidingen (afhankelijk van de instellingen die in de landen bestaan). De werkgever moet de werknemer vrijstellen voor de periode waarin in het buitenland ervaring wordt opgedaan en voor enige tijd tijdens de onlinecursus. Daarnaast moet de werknemer bij terugkomst zeker zijn van zijn baan. De werkgever hoeft het salaris van de werknemer tijdens deze periode echter niet door te betalen. In plaats daarvan moet een EU-fonds de kosten van het levensonderhoud in het buitenland dekken. Hieronder moeten ook gezondheidszorg en sociale zekerheid vallen.

Motivering

Wanneer werknemers in het buitenland ervaring opdoen, is dat voor alle partijen goed: de werknemer kan persoonlijk en professioneel groeien. De werkgever krijgt bij terugkomst een hoger gekwalificeerde werknemer. Daarnaast profiteren ondernemingen van de ervaringen die hun werknemers in het buitenland opdoen wanneer zij hun kennis delen met collega's, bijvoorbeeld in de vorm van cursussen.

Het is essentieel om hybride modellen aan te bieden. Mensen die werken of kinderen hebben, kunnen vaak maar voor beperkte tijd naar het buitenland gaan. Zij hebben behoefte aan de flexibiliteit die hybride modellen bieden. Werkgevers hoeven hun werknemers bovendien minder lang te missen wanneer zij een deel van de leerervaring online kunnen opdoen.

Voor de uitvoering van dit specifieke programma bevelen we geen rechtstreekse uitwisseling van werknemers tussen EU-ondernemingen aan vanwege het risico op headhunting en braindrain. We willen de leermobiliteit expliciet bevorderen via aanbieders van onderwijs en niet in de vorm van arbeidsmobiliteit. Uitwisselingen tussen ondernemingen kunnen in bepaalde sectoren echter waardevol zijn en kunnen aan de hand van andere programma's voor leermobiliteit mogelijk worden gemaakt.

Aanbeveling 7

Het leren van talen verbeteren met gebruik van nieuwe technologieën

De Europese Commissie moet investeren in het gebruik van artificiële intelligentie (AI) in het kader van leermobiliteit ter aanvulling op het leren van talen. De EU moet investeren in digitale technologieën voor het ondersteunen van leermobiliteit naast leren met persoonlijk contact. Deze aanbeveling is van toepassing op de voorbereiding van leermobiliteit en de mobiliteitsperiode zelf.

Technologische instrumenten moeten kosteloos zijn. Nieuwe technologieën moeten met name in de beginfasen van het leren van een taal worden gebruikt. Nieuwe technologieën moeten worden gebruikt op een wijze waarmee alle burgers worden bereikt die gebruikmaken van leermobiliteit (bv. studenten, gepensioneerden enz.).

De Europese Commissie moet aan de hand van een app het bestaande EU-academie-platform aanvullen met de meest recente ontwikkelingen op AI-gebied. Het specifieke gebruik van AI kan leren, het uitbreiden van de woordenschat en gesynchroniseerde vertolking omvatten en de communicatie tussen gebruikers van de app mogelijk maken.

Motivering

De Europese Commissie moet gebruikmaken van de nieuwste technologieën om het leren van talen in het kader van leermobiliteit te verbeteren. AI-systemen kunnen leersucces analyseren en sneller gepersonaliseerde leerprogramma's ontwikkelen op basis van behoeften en vaardigheden.

Aanbeveling 8

Taalprogramma's aanprijzen en bevorderen

De Europese Commissie moet haar eigen bestaande taalprogramma's intensiever aanprijzen en bestaande taalprogramma's op nationaal en regionaal niveau bevorderen.

De doelgroep zijn alle mensen die gebruik willen maken van regelingen voor leermobiliteit en van bestaande taalprogramma's in hun thuis- en gastlanden op nationaal en regionaal niveau.

I) Voorafgaande aan het verblijf:

De EU moet haar taalprogramma's aanprijzen door middel van aanbiedingen via e-mails, gerichte marketing op de sociale media en public relations.

Er moet een mentorprogramma worden ontwikkeld. De aangewezen mentor moet helpen bij het verbeteren van de taalvaardigheden voorafgaande aan het verblijf in het kader van de leermobiliteit.

Er moet bovendien een ambassadeursprogramma worden ontwikkeld met mensen die reeds betrokken waren bij leermobiliteit. De ambassadeurs verstrekken informatie over en promoten de leermobiliteit op scholen, op universiteiten en bij ondernemingen en delen hun ervaringen met het leren van een taal.

II) Tijdens het verblijf:

De mentor biedt ondersteuning ter plaatse bij aankomst op de bestemming. Het mentorprogramma omvat culturele en taalcomponenten om de persoon die gebruikmaakt van leermobiliteit te helpen.

Motivering

Volgens de statistieken (Flashbarometer, 2020) is het leren van een taal een van de belangrijkste belemmeringen die mensen ervan weerhouden deel te nemen aan mobiliteitsregelingen voor leerdoeleinden.

Aanbeveling 9

Gebruik en aanpassing van informatiecentra en diensten van Erasmus+

We zijn van mening dat de toegankelijkheid en harmonisatie van informatie over Erasmus+ essentieel is. We stellen voor om door middel van een evenredige verhoging en herbestemming van de begroting van het Erasmus+- en het Erasmus-programma voor volwassenenmobiliteit, gebruik te maken van bestaande specifieke infrastructuur van de lidstaten om Erasmus+-bureaus op te zetten. We verwijzen naar nationale en lokale infrastructuur, die specifiek is voor de doelgroep: niet-werkende mensen, werkende mensen en jongeren. We richten ons specifiek op volwassenen op plekken waar zij deelnemen aan leerprogramma's (arbeidsbureau, postkantoor, sportverenigingen, sociale programma's, lokale verenigingen, centra voor mensen met een beperkte mobiliteit voor volwassenen enz.). Om te zorgen voor coördinatie tussen deze bureaus zou een nationale referentiestructuur onder de paraplu van het Europese orgaan kunnen bijdragen tot het verspreiden van informatie over de aangeboden diensten onder lokale bureaus. Om deze lokale bureaus te promoten, bevelen we aan om te zorgen voor een gestructureerde Europese communicatie op het niveau van de lokale bureaus, waarbij wordt gewezen op het bestaan van deze bureaus en de diensten die zij aanbieden, rekening houdend met alle communicatiekanalen.

Motivering

Gezien de Europese lappendeken aan programma's (Eurodesk, Europe Direct enz.), lijkt ons de kwestie van toegankelijkheid en harmonisatie van informatie over Erasmus+ cruciaal te zijn. Deze lokale bureaus zouden (in coördinatie met het nationale kader) een brede reeks diensten kunnen aanbieden:

- contact met een netwerk van personen die in het gastland beschikbaar zijn om vanaf het moment van aankomst en tijdens het verblijf als schakel te dienen (voor taalondersteuning, administratieve informatie, advies over vervoer, accommodatie, gezondheidszorg, psychologische steun enz.) naargelang de specifieke behoeften;
- speciale aandacht voor accommodaties: een gedeelde lokale databank die informatie verstrekt over beschikbare, betaalbare en aanbevolen accommodatie, met een belangrijke nadruk op de toegankelijkheid van deze huisvestingsopties voor iedereen, met inbegrip van mensen met een handicap;
- specifieke financiële bijstand in verband met de specifieke behoeften van de persoon die verhuist: gezondheidszorg (psychologische en fysieke steun), hulp met kinderopvang en vervoer;
- een systeem voor taalondersteuning voor en tijdens de uitwisseling;
- oprichting van een platform voor steun en informatie over de toegankelijkheid van huisvesting en vervoer voor personen met specifieke behoeften om hen tijdens hun verblijf bij te staan en te adviseren.

Aanbeveling 10

Zorgen voor financiële steun op maat voor alle mensen die gebruikmaken van leermobiliteit

We bevelen een verhoging van de algemene begroting aan om een inclusievere en grotere spreiding van middelen voor deelnemers aan leermobiliteit (waaronder studenten, stagiairs en werknemers, maar ook bedrijven en kleinere ondernemingen) mogelijk te maken. Iedereen moet de mogelijkheid hebben om financiële steun te ontvangen en het bedrag moet afhankelijk zijn van sociaal-economische factoren: de kosten van het levensonderhoud in het gastland, de financiële draagkracht van de deelnemers en specifieke behoeften bij fysieke handicaps en ziekten. Dit moet worden uitgevoerd door middel van de ontwikkeling van gemeenschappelijke Europese gunningscriteria die gericht zullen zijn op de individuele achtergrond en de sociaal-economische behoeften van de personen die een aanvraag voor leermobiliteit indienen (zonder dat hierbij cijfers in aanmerking worden genomen). Bovendien zal gedurende het volledige proces financiële steun aan de afzonderlijke deelnemers worden verstrekt. Met deze verhoogde begroting willen we ook uitwisselingen van werknemers tussen bedrijven aanmoedigen, op basis van de financiële behoeften van werknemers en naargelang de omvang van de bedrijven. Het personeel dat de personen die gebruikmaken van leermobiliteit beoordeelt, moet een financiële vergoeding voor zijn werkzaamheden krijgen.

Motivering

Op deze manier wordt het stelsel voor onderwijsmobiliteit gelijk, inclusiever en toegankelijker voor alle inwoners van de Europese Unie uit alle lagen van de bevolking die willen deelnemen aan leermobiliteit en worden de belangrijkste financiële belemmeringen voor de deelname weggenomen.

Aanbeveling 11

Ambassadeurs voor een mobieler Europa

We bevelen aan een programma van ambassadeurs in elk EU-land te creëren. De ambassadeurs zullen verantwoordelijk zijn voor het onder de aandacht brengen en aanprijzen van bestaande programma's voor leermobiliteit. De ambassadeurs zullen de mobiliteit in het buitenland voor alle soorten doelgroepen (kinderen, studenten, lerenden, werknemers, ouderen) promoten, bij alle soorten organisaties (scholen, universiteiten, bedrijven, verenigingen enz.). Dit zal een voltijd baan zijn die wordt betaald door de nationale bureaus voor Erasmus. De begroting van deze bureaus zal worden herverdeeld om prioriteit te verlenen aan de werkzaamheden van de ambassadeurs. Deze begroting zal worden aangepast aan de behoeften van het land (aantal inwoners, aantal personen dat reeds begunstigde van mobiliteitsprogramma's is enz.).

De ambassadeur zal al ervaring met mobiliteit hebben die hij kan delen. Hij moet een open geest hebben en goede communicatievaardigheden. De ambassadeurs moeten de diversiteit van de profielen weerspiegelen van de mensen die naar het buitenland kunnen gaan, zodat elke groep zich met hen kan identificeren.

Het is mogelijk om lang ambassadeur te zijn. Het wordt echter aangemoedigd om regelmatig nieuwe mensen aan te werven die onlangs ervaring met leermobiliteit hebben opgedaan. Er zal worden gezorgd voor een goede communicatie over het ambassadeursprogramma (sociale netwerken, publiciteitscampagnes enz.).

Motivering

In veel Europese landen weten mensen niet dat er mogelijkheden voor leermobiliteit bestaan. Mensen zijn vaak onzeker. Zij zijn bang om naar het buitenland te gaan. Het is belangrijk om te zorgen voor nieuwsgierigheid en om de angst om naar het buitenland te gaan weg te nemen. Erasmus+ is sterk gericht op specifieke groepen, zoals studenten. Studenten weten goed hoe Erasmus+ werkt, maar andere groepen (lerenden op andere onderwijsniveaus) zijn enigszins uitgesloten van mogelijkheden voor leermobiliteit. Er is veel informatie beschikbaar, maar die komt niet bij mensen aan. De ambassadeurs zouden kunnen helpen om mensen te verbinden met wat reeds bestaat. Wanneer je iemand hebt om rechtstreeks mee te praten, die je geruststelt en je vragen beantwoordt, is dit efficiënter dan wanneer je een document leest.

Aanbeveling 12

Mentoren voor een betere ontvangst in het land van bestemming

We bevelen aan dat mensen in het land van bestemming in het kader van mobiliteitsregelingen welkom worden geheten en dat hun integratie wordt vereenvoudigd door een netwerk van tutores. Een tutor is een persoon uit het land van bestemming, die de nationale cultuur kent en de nieuwkomer tijdens zijn verblijf wil helpen. De tutor is verantwoordelijk voor de steun die de persoon voor vertrek krijgt (informatie over accommodatie, vervoer, administratieve procedures enz.). De tutor helpt de nieuwkomer ook tijdens het verblijf, met name met de lokale procedures. De tutor helpt de persoon ook zijn sociale leven in het land op te bouwen. Deze tutores werken als vrijwilligers, maar ontvangen een vergoeding voor sommige van hun kosten. Er bestaan al netwerken ter ondersteuning van de integratie (ESN, Erasmus Mundus, Europeers enz.), maar alleen voor studenten. We stellen voor om deze te versterken, samen te voegen en uit te breiden tot andere groepen (kinderen, werknemers, senioren, lerenden). Het creëren van een platform kan tutores en nieuwkomers helpen om met elkaar in contact te komen.

Motivering

Mensen kunnen tijdens hun uitwisseling in het kader van mobiliteit eenzaam zijn. Tutores kunnen ervoor zorgen dat zij zich zekerder en meer op hun gemak voelen. Het zou zinvol zijn om voor het vertrek naar het buitenland informatie te hebben en dit zou de angst om naar het buitenland te gaan kunnen verminderen. Mensen zouden alle informatie over het land van bestemming hebben en zouden weten dat er bij aankomst iemand op hen wacht. Dit zou zowel de mensen die naar het buitenland gaan als hun familieleden, en met name hun ouders, gerust kunnen stellen. Tutores zouden bijzonder belangrijk zijn voor mensen die ervaring met leermobiliteit opdoen in niet-academische instellingen of plattelandsgebieden.

Aanbeveling 13

Voor groenere leermobilititeit!

We bevelen aan dat stimulansen voor een goedkopere toegang tot groen vervoer (tijdens het verhuizen naar en het verblijven in een gastland) worden aangeboden aan alle deelnemers van leermobilititeit. Deze opties zouden de deelnemers ook de mogelijkheid bieden om goedkoper en milieuvriendelijker te leven in de landen van bestemming, met gebruik van milieuvriendelijke reismogelijkheden naar het werk, een verblijf in milieuvriendelijke hotels enz. De Europese Commissie moet naar behoren informatie verstrekken over deze milieuvriendelijke opties voordat de deelnemers naar het land van bestemming vertrekken.

Motivering

Omdat deelnemers van leermobilititeit door middel van economische stimulansen moeten worden aangemoedigd om groene vervoerswijzen te gebruiken als zij naar een ander land gaan, maar ook zodra zij in dit nieuwe land zijn aangekomen.

Aanbeveling 14

Erken de rol van onderwijsactoren bij leermobiliteit!

We bevelen aan dat onderwijsactoren die studenten ondersteunen in verband met programma's voor leermobiliteit officieel worden erkend als "internationaal coördinatoren". Zij moeten worden gecompenseerd voor de extra werklast en bestede tijd. Zij moeten eenvoudig kunnen worden gevonden binnen hun onderwijsinstelling, een opleiding volgen en een certificaat krijgen. Zo moeten zij worden aangemoedigd om studenten die deelnemen aan programma's voor leermobiliteit te adviseren en te helpen, ook met administratieve procedures, terwijl zij de Europese waarden en de Europese visie overbrengen. Deze "internationaal coördinatoren" moeten als betrouwbaar worden gezien. Zij moeten het hele jaar door activiteiten organiseren om leermobiliteit te bevorderen.

Motivering

Onderwijsactoren moeten worden gewaardeerd en erkend voor hun extra werkzaamheden en moeten betere en toegankelijke informatie en advies verstrekken over de mogelijkheden.

Aanbeveling 15

Financiële steun voor de professionele ontwikkeling van werknemers

We bevelen aan dat de EU voorziet in financiële stimulansen voor:

- kleine en middelgrote ondernemingen die hun werknemers naar het buitenland willen sturen om deel te nemen aan opleidingen en om kennis mee terug te nemen naar hun collega's en partners;
- werknemers (met inbegrip van werklozen of personen met onzeker werk) die gebruikmaken van opleidingsmobiliteit bij een gastbedrijf om hun vaardigheden bij te werken en hun carrière vooruit te helpen. Het gastbedrijf ontvangt ook een officieel Europees logo voor zijn website.

De financiële steun zou de vaste lasten van de werknemers dekken (bv. accommodatie, vervoer enz.). De EU, bedrijven, de werknemer of het arbeidsbureau kan de leeruitwisseling cofinancieren, zodat de werknemer of het bedrijf deze serieus neemt. Het niveau van cofinanciering is afhankelijk van het soort leermobiliteit en de begunstigden. Deze leeruitwisselingen vinden ook plaats tussen de particuliere sector (bv. ngo's, bedrijven, organisaties) en de openbare sector (bv. instellingen, EU enz.), evenals tussen andere soorten werkerreinen. Vakbonden en werknemersorganisaties kunnen de ontwikkeling van deze programma's steunen.

Motivering

Op deze manier kan elk bedrijf, ongeacht zijn economische mogelijkheden, zijn werknemers laten deelnemen aan uitwisselingen om hun vaardigheden te verbeteren. Daarnaast kan elk bedrijf dat een werknemer wil ontvangen dit doen zonder dat het voor het verblijf of het salaris van de werknemer moet betalen.

Aanbeveling 16

Informatie over de mobiliteit van werknemers in Europa

We bevelen aan dat de EU een informatieplatform creëert en beheert voor mogelijkheden voor leermobiliteit voor werknemers in alle soorten sectoren (particulier, openbaar enz.). Het doel van het platform is het in contact brengen van bedrijven en werknemers en het moet algemeen toegankelijk zijn. Elke deelnemer registreert zijn portfolio: bedrijven die gastbedrijf willen zijn, verstrekken informatie over wat zij te bieden hebben en werknemers presenteren hun bijdragen en doelstellingen voor een leerervaring. Het platform zal ook informatie bevatten over de verschillende soorten financiering die beschikbaar zijn, evenals links naar gerelateerde websites. Werknemers die hebben deelgenomen aan een programma voor leermobiliteit moeten hun ervaringen delen in de vorm van een verslag. Dit platform zou bijdragen tot een betere coördinatie van de uitwisseling van werknemers en tot een gestroomlijnder en geharmoniseerder beheer van de administratieve procedures.

Motivering

Dit platform zou werkgevers in staat stellen informatie uit te wisselen over mogelijkheden en manieren om deze uitwisselingen te laten plaatsvinden. Het zou daarnaast een gemeenschappelijke ruimte zijn voor werkgevers om te weten te komen wat op de markt beschikbaar is wat betreft mogelijkheden voor leermobiliteit.

Aanbeveling 17

Gerichte informatiecampagnes over leermobiliteit

We bevelen kleinere, gerichte informatiecampagnes voor twee verschillende doelgroepen aan: a) tieners/studenten en b) volwassenen (beroepsbeoefenaren, werknemers enz.). Voor elke groep is een afzonderlijke benadering nodig. Het eerste instrument dat we zouden kunnen gebruiken zijn ambassadeurs met eerdere ervaringen met leermobiliteit, die deze promoten onder tieners en volwassenen/beroepsbeoefenaren door hun “succesverhalen” te delen. Deze maatregel zou ook doeltreffend kunnen zijn voor groepen zoals ouderen enz. Deze ambassadeurs zouden kunnen werken aan bureaus in gemeentehuizen en scholen en andere plekken kunnen bezoeken. Er moet ook een persoon zijn die gespecialiseerd is in de technische en praktische aspecten van leermobiliteit. Het tweede instrument, dat gericht is op studenten en jongeren, zou kunnen bestaan in hybride en creatieve manieren om hen te bereiken, bijvoorbeeld via de sociale media (hashtags, online informatie enz.) en fysieke informatiepakketten over leermobiliteit. Dit soort campagne zou kunnen leiden tot een bredere verspreiding van informatie en een “sneeuwbaaleffect”.

Motivering

Een gebrek aan kennis over leermobiliteit leidt ertoe dat mensen hier niet aan kunnen deelnemen. Toegang tot informatie zal zorgen voor een grotere participatie.

Aanbeveling 18

Maatregelen en activiteiten ter bevordering van non-discriminatie tijdens leermobiliteit

We maken onderscheid tussen jongeren op school en volwassenen op de werkplek en richten ons op het aanpakken van problemen in beide omgevingen. We zorgen ervoor dat scholen en werkplekken plekken voor tieners en beroepsbeoefenaren zijn waar niet wordt gediscrimineerd in verband met verschillende factoren zoals leeftijd, gender, gezondheid, seksuele gerichtheid, godsdienst enz. Om dit te verwezenlijken, moet de Europese Commissie middelen toewijzen aan de verschillende partijen die hierbij betrokken zijn: gastgezinnen voor tieners en bedrijven en ngo's voor volwassenen. De volgende activiteiten zijn nodig: gastgezinnen en bedrijven moeten voorbereid zijn op wat het inhoudt om een gast te ontvangen en moeten worden opgeleid door mensen die gespecialiseerd zijn in interculturele zaken (ombudspersonen). Dit is met name van belang voor kwetsbaardere groepen. Deze activiteiten kunnen de ervaring met mobiliteit helpen verbeteren en discriminatie zo veel mogelijk beperken. Daarnaast moet worden voorzien in stimulansen voor gezinnen en bedrijven om hen verder te ondersteunen.

Motivering

Het is belangrijk om de veiligheid en “eenheid in verscheidenheid” voor mobiele studenten en volwassenen te waarborgen.

Aanbeveling 19

Vooroordelen overwinnen door middel van een evenwichtigere verdeling van Erasmus+-plaatsingen

Om burgers aan te moedigen om zich aan te melden voor een diverser bereik aan Erasmus+-bestemmingen, bevelen we maatregelen op twee niveaus aan:

1. Op het institutionele EU-niveau: We bevelen aan dat de Commissie beginselen formuleert die de instellingen die deelnemen aan Erasmus+ in overweging moeten nemen wanneer zij een beslissing nemen over partnerschapsovereenkomsten met andere onderwijsinstellingen of deze vernieuwen.

Ter aanvulling hierop zou de Commissie ook een online platform kunnen ontwikkelen waar aanvragers hun interesses, talen, voorkeuren enz. kunnen invoeren en vervolgens suggesties voor bestemmingen kunnen ontvangen die goed bij hen passen. Dit systeem van “aanbevelingen” zou de diversiteit van de bestemmingen kunnen doen toenemen door mensen aan te moedigen naar andere plekken te gaan die zij anders niet zouden hebben overwogen.

2. Op het niveau van de lidstaten: We bevelen aan dat de lidstaten maatregelen nemen om het aantal Erasmus+-deelnemers dat zij ontvangen te verhogen. De lidstaten moeten hun nationale onderwijsinstellingen aanmoedigen om meer vakken in het Engels aan te bieden.

Motivering

Deze aanbeveling is om twee redenen van belang:

Indien bepaalde lidstaten/bestemmingen minder geliefd zijn, is het mogelijk dat beschikbare plekken van het Erasmus+-programma verloren gaan. Bepaalde landen zoals Spanje ontvangen te veel inschrijvingen, maar er zouden meer plekken beschikbaar zijn in het Erasmus-programma als mensen zouden worden aangemoedigd om naar andere bestemmingen te gaan.

Als mensen andere plekken bezoeken waar zij niet veel over weten of als zij nieuwe culturen ontdekken, leren zij bovendien meer over andere culturen en worden vooroordelen overwonnen.

Aanbeveling 20

De administratieve belemmeringen waarmee werknemers en werkgevers te maken hebben en het wegwerken hiervan beoordelen

We bevelen aan dat de Europese Commissie een beoordeling uitvoert van de belemmeringen waarmee werknemers te maken hebben die deelnemen aan programma's voor leermobiliteit (bijvoorbeeld sociale-zekerheidsbijdragen, pensioenen). In haar beoordeling moet de Commissie ook de behoeften en beweegredenen van werkgevers bij het naar het buitenland sturen van hun werknemers in aanmerking nemen. Op basis van deze beoordeling zou de Commissie verdere maatregelen kunnen voorstellen om deze belemmeringen weg te nemen.

Motivering

Er bestaat een risico, met name voor werknemers, dat zij niet naar het buitenland kunnen gaan omdat sprake is van te veel administratieve belemmeringen, bijvoorbeeld in verband met de sociale zekerheid of hun pensioen. Kunnen zij deze uitkeringen eenvoudig overdragen tussen de lidstaten? Burgers moeten worden ondersteund bij de omgang met deze administratieve uitdagingen. Daarom bevelen we aan dat de Europese Commissie een studie verricht naar deze uitdagingen, zodat zij op doeltreffende wijze kunnen worden aangepakt.

Aanbeveling 21

Bevordering van een gerichte communicatiestrategie voor Erasmus+

We bevelen aan dat alle EU-burgers binnen drie jaar op de hoogte moeten zijn van Erasmus+. Dit moet worden verwezenlijkt door een doeltreffende communicatiestrategie te ontwikkelen die gericht is op specifieke groepen die niet bekend zijn met en niet geïnformeerd zijn over Erasmus+ en het Europees Solidariteitskorps. Tot deze groepen behoren onder meer personen met een handicap, werknemers, werklozen, financieel achtergestelde personen, personen die in plattlandsgebieden wonen, personen zonder tertiaire opleiding en personen die risico lopen op sociale uitsluiting.

Motivering

Er zijn veel mogelijkheden en programma's voor leermobiliteit, zoals Erasmus+ en het Europees Solidariteitskorps. Daarnaast zijn reeds informatiehubs ontwikkeld, zoals het Erasmus+-platform en de Erasmus+-app. Deze informatie is echter niet eenvoudig toegankelijk en komt niet bij alle relevante groepen aan. We bevelen daarom aan de doelstelling vast te stellen om binnen drie jaar alle EU-burgers te bereiken door middel van de opzet van gerichte campagnes om specifieke doelgroepen te bereiken die mogelijk geen toegang hebben tot of gebruik kunnen maken van de momenteel beschikbare informatie.

Beoordeling van de aanbevelingen

De burgers hebben alle aanbevelingen op een schaal van 1 tot 6 beoordeeld. 1 betekent “Ik ben helemaal tegen de aanbeveling” en 6 betekent “Ik ben sterk voorstander van de aanbeveling”. Onthouding was ook een optie.

Nr.	Aanbeveling	Gemiddelde
1.	Een voertaal (lingua franca) als instrument voor leermobiliteit	5,0
2.	Een meertalig leven in Europa	4,8
3.	Uitbreiding van bestaande programma's voor leermobiliteit voor mensen van alle leeftijden en uit alle sociaal-economische groepen	4,8
4.	Een diepere integratie van de sector beroepsopleiding in de hele EU bevorderen	4,8
5.	Leermobiliteit voor gezinnen mogelijk maken	3,9
6.	EU-programma ter bevordering van hybride leermobiliteitsmodellen voor werknemers	4,8
7.	Het leren van talen verbeteren met gebruik van nieuwe technologieën	4,4
8.	Taalprogramma's aanprijzen en bevorderen	4,9
9.	Gebruik en aanpassing van informatiecentra en diensten van Erasmus+	4,9
10.	Zorgen voor financiële steun op maat voor alle mensen die gebruikmaken van leermobiliteit	4,7
11.	Ambassadeurs voor een mobieler Europa	4,9
12.	Mentoren voor een betere ontvangst in het land van bestemming	5,0
13.	Voor groenere leermobiliteit!	4,5
14.	Erken de rol van onderwijsactoren bij leermobiliteit!	4,8
15.	Financiële steun voor de professionele ontwikkeling van werknemers	4,9
16.	Informatie over de mobiliteit van werknemers in Europa	5,1
17.	Gerichte informatiecampagnes over leermobiliteit	5,0

18.	Maatregelen en activiteiten ter bevordering van non-discriminatie tijdens leermobiliteit	4,4
19.	Vooroordelen overwinnen door middel van een evenwichtigere verdeling van Erasmus+-plaatsingen	4,6
20.	De administratieve belemmeringen waarmee werknemers en werkgevers te maken hebben en het wegwerken hiervan beoordelen	4,8
21.	Bevordering van een gerichte communicatiestrategie voor Erasmus+	5,0